

עין יצחק

פרשת תזריע
תשפ"ד
גיליון מספר 375

כתיבה ועריכה:
הרב מרדכי גור ראש הכולל

הגיליון השבועי מפינת ההלכה מאת מרן הראשל"צ הרב יצחק יוסף שליט"א

ליל הסדר עם בני משפחה שאינם שומרים תורה ומצוות

ברוך השם, בעשרות השנים האחרונות, רבו בעלי התשובה, ונתקיים בנו הכתוב, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם. אנו מתפללים לקדוש ברוך הוא, שכל עם ישראל יחזרו בתשובה שלמה, שאין ישראל נגאלין אלא בתשובה (כמ"ש הרמב"ם פ"ז מהלכות תשובה ה"ה. וכ"ה בירושלמי תענית פ"א ה"א ב.: וע"ע בכס"מ שם), ועל ידי שיחזור כולם בתשובה, תבוא הגאולה השלמה במהרה בימינו.

חמץ לבתי חולים. וכעת יכול להיות אדם צדיק וחסיד שיהיה בבית חולים, ולידו ישכב אחד שאינו דתי ואינו שומר תומ"צ, ויביאו לו פיצה וכיוצ"ב בעיצומו של הפסח! עד עכשיו לא היה דבר כזה! ובאו השופטים האלו שאינם דתיים, ואינם שומרים תומ"צ, ולא יודעים מה היא התורה שלנו, והורו שאפשר להכניס חמץ.

מאידך ב"ה, יש בדור תלמידי חכמים רבים, אברכים ובחורי ישיבות, והשאלה היא מה יעשה אדם שחזר בתשובה, ואביו עדיין לא זכה, ואוכל חמץ בפסח ב"מ, ומזמין אותו להתארח אצלו בליל הסדר. ואביו מבטיח לו שיכשירו את כלי הבישול והמטבח, יקנו את הכל בכשרות מהודרת כרצונו של הבן, והכל יעשה לפי רצונו ומה שיאמר לו. האם יכול לסמוך עליו?

נאמנות עד אחד באיסורים

הנה באמת קיימא לן (גיטין ב:): ש'עד אחד נאמן באיסורין', ואם אדם מעיד לנו על איזה דבר שהוא כשר, הרי הוא נאמן ומותר לאכול את אותו הדבר. ולא צריך ב' עדים. בדיני ממונות, וכן בחופה וקידושין צריכים שיבואו ב' עדים, ועד אחד לא נאמן. אבל באיסורים כגון לדעת אם הדבר מותר או אסור באכילה, או האם הוא חמץ או כשר, אז גם עד אחד נאמן.

אולם כל זה, כאשר אותו אדם שומר על כשרות, אוכל רק דברים כשרים ונוהר מכל דבר אסור. אבל אם הוא לא נזהר ולא שומר על כשרות, א"א לסמוך עליו. וכמבואר במשנה במסכת דמאי (פ"ב מ"ב) שהחשוד על הדבר אינו נאמן עליו. (וראה יו"ד סימן קיט). שאם עם הארץ שאינו מקפיד להפריש תרומות ומעשרות מביא לנו איזה מאכל ואמר לנו שהפריש ממנו תרו"מ, אינו נאמן עליו, כיון שהוא עצמו לא שומר תורה ומצוות ולא מפריש תרומות ומעשרות, לא נאמן - חשוד על הדבר אינו נאמן עליו.

או אדם שמוכר חליפות ואומר על החליפות, שאין בהם שום חשש של שעטנז, שקנה אותם מאיזה חברה שאין בה שום חשש. אם אותו אדם הוא לא דתי ואינו שומר תורה ומצוות, אף אם יאמר כן הוא לא נאמן, כיון שהחשוד

הנה לפני כמה שנים, פנו אלינו כמה בעלי תשובה ושאלו, בהיות שהוריהם עדיין לא חזרו בתשובה, ולפעמים ההורים מתקשרים לבן או לבת, ומבקשים שיבואו אליהם לליל הסדר, לערוך עמהם את הסדר, ושאלתם מה יעשו. האם יבואו אליהם לחג, שהרי יש שם ליצנות ופטפוטים, ואינם קוראים את ההגדה עם מעשיות ופירושים. או שימנעו מלבוא.

ובאמת הדבר תלוי בזה. שאם יש שם זלזול וליצנות, וחוסר יראת שמים, ומפטפים דברים בטלים בלא רצינות, אז באמת ימנעו מללכת שם, וכל אחד יעשה בביתו את הסדר. אבל אם יסבירו להם מראש ויסכמו איתם שיקראו את ההגדה בכבוד ראש, ולא ידברו בעת קריאת ההגדה, ויאמרו על ההגדה פירושים וביאורים, משלים ומעשיות, ויספרו את סיפור יציאת מצרים, והם מכבדים אותו וישמעו לו, אזי אדרבה ילך לשם, ויחזקם בדברי תורה ויספר להם בטוב טעם ודעת את סיפור יציאת מצרים.

הרבה פעמים ליל הסדר פותח את העינים לאנשים לא דתיים, שהם רואים את גדולתו של הקב"ה, ושעשה לעם ישראל ניסים ונפלאות, עשרת המכות וקריעת ים סוף, שהקב"ה שידד מערכות הטבע בשביל שעם ישראל יהיה עם שלו ולא יהיו ככל העמים, וכל זה עשה בשביל לתת לנו את התורה הקדושה במעמד הר סיני. ככה יבאר להם הדברים וימשוך את ליבם ליראת השם. וגם יפרש להם את ההגדה בלשון שיבינו. וכך גם יספר לכל הילדים הקטנים במשפחה, על כל הניסים והנפלאות שהפלה ה' איתנו. ויתכונן לזה מראש! יש לו מעשיו כבר כמעט שבועיים להתכונן לקראת הלילה הזה.

אם אפשר לסמוך על הכשרות

אך השאלה הנשאלת היא, מה יעשו באופן שהורים כל כך רחוקים מן התורה, עד שבעוה"ר אוכלים חמץ בפסח. שלא שומרים גם על דברים אלו, שבעוה"ר יש הרבה שאינם יודעים, וכ"כ רחוקים מן התורה. שלא חינכום על אדני התורה והיראה. הנה רק בתקופה האחרונה הוציאו בג"צ נגד הרבנות הראשית לישראל שאוסרת להכניס חמץ בפסח לבתי חולים, בבתי חולים שלנו! של היהודים! כאן בישראל. ובג"צ נתנו הוראה לאפשר להכניס

על הדבר אינו נאמן עליו וכיון שהוא לא מקפיד על איסור שעטנז, אינו נאמן לומר שאין בזה שעטנז.

נחזור לשאלה שלנו, מה יעשו אותם בנים חוזרים בתשובה, שההורים שלהם אינם שומרים תורה ומצוות ולא מקפידים על חמץ, האם יכולים להתארח אצלם ולסמוך שעשו הכל כפי הדין? שהרי חשוד על הדבר אינו נאמן עליו.

אך הנה הגאון רבי משה פיינשטיין בשו"ת אגרות משה (חי"ד א סימן נד) כתב דבר חידוש. שהרי היה בתחילה ברוסיה ואח"כ עבר לאמריקה, ומספר שכשהיה במוסקבה בשנת תרצ"ד, וה'קומוניזם' פשט בעולם, והמצב היה שההורים היו שומרים תורה ומצוות, הולכים עם 'שטריימל' בשבת, אך הילדים הושפעו מה'קומוניזם' ולא היו שומרים תומ"צ. ואין להם דת ודין. והנה האב הזה, הזקין וכבר אינו יכול להסתדר בעצמו, וצריך לעזרת בניו, וגר אצלם בבית. והשאלה הנשאלת היא כיצד יכול לסמוך על בניו שיאכילו אותו דברים כשרים כיון שהם חשודים על הדבר.

וחידש הרב פיינשטיין, שיש מושג הנקרא 'קים לי בגוייה', כלומר, שאם מכיר את הבן או את הבת שהם אנשים ישרים, בלא קשר לתורה ומצוות, שהרי יש אנשים לא דתיים שהם ישרים ואמיתיים ואינם משקרים, אפילו שאינם שומרים תורה ומצוות. ואם מכיר אותם שהם כאלו, שמעולם לא חזר להם צ'ק, ואינם מוציאים דבר שקר מפיהם, שיש להם אופי של ישרות, יכול לסמוך עליהם. וזה נקרא 'קים לי בגוייה'.

ועל כן, אם הבן מבטיח לאביו שיקנה לו רק אוכל עם כשרות מהודרת כפי אשר רוצה. ושיכשיר את המטבח והכלים ויגעילם או שישתמש לו בכלים אחרים. ויודע האב בבנו שהוא אדם נאמן, שמעולם לא שיקר עליו, ולא רימה עליו. ולדעתו אפשר לסמוך עליו שיעשה כמו שהבטיח. בכה"ג יכול האב לסמוך עליו, כיון שהאב אומר קים לי בגוייה, ויודע אני בו שהוא אינו משקר, ויביא לי כפי אשר הבטיח.

ולכן גם בנידון דידן, באותו בן שחזר בתשובה, והוריו מפצירים בו שיבוא לביתם כליל הסדר, כיון שאומר שקים ליה בגוייהו, ומכיר בהורים שלו שהם נאמנים, ואם אומרים שיביאו לו אוכל כשר, אפשר לסמוך עליהם. הרי אדרבה יבוא לביתם, ויעשה איתם את הסדר ויחזק אותם בדברי תורה, ואין לו לחוש כיון שקים ליה בגוייהו. זהו חידושו הגדול של הרב משה פיינשטיין. וכן הובא בספר מקראי קודש בשם הגרי"ש אלישיב.

ואם יודע שאי אפשר לסמוך עליהם, שיביאו את ההכשר שהוא רוצה, וחושש לכשרות האוכל, אי ילך בעצמו לחנות ויקנה את כל המצרכים (על חשבונם כמובן...) ויבוא להתארח אצלם כליל הסדר ויחזק אותם בדברי תורה.

אבל כמו שפיתחנו כל זה דוקא שיכבדו אותו ויהיו ברצינות, ולא ח"ו ישאירו טלוויזיה דלוקה בחג, אלא יסכם איתם שבחג הם מכבדים אותו ושומעים בקולו, ולא יהיה ליצנות וזלזול. ואז אדרבה ואדרבה ילך אליהם ויחזק אותם ביראת שמים.

מן האבא זכרונו לברכה, היה מספר לנכדים (ולנו כשהיינו קטנים) סיפור יציאת מצרים. באיזה מתק לשון! תיאור חי של כל הסיפור. איך היה קריעת ים סוף וכל סיפור יציאת

מצרים. זה מחזק את האמונה! ליל הסדר מחזק בנו את כל ענין זה שיש בורא לעולם ושהכל בהשגחה פרטית.

דברים על המצב

המצב מאוד לא פשוט! התוכניות שהעריבים מתכננים, להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, זה נורא ואיום, זה מפחיד! כל מה שעשו הערבים. זרקו על מדינת ישראל 13,000 - 14,000 טילים!! במדינה אחרת כמה הרגוים היה צריך להיות! זורקים עלינו כ"כ הרבה, וכשאנו עושים דבר קטן כולם קמים עלינו! ובסייעתא דשמיא כמו מתו מהטילים האלו? ממש בודדים. כמובן שכל נשמה מישראל היא עולם ומלואו, אבל כמה היו צריכים למות מ"כ הרבה טילים! מי יודע.

וכל זה בזכות מה? בזכות התורה של ארץ ישראל! אין עוד מקום בעולם עם כ"כ הרבה תורה, כמו ארץ ישראל. רוצים להפריע לנו בתורה, עם כל מיני הפרעות, כל מיני גזירות. אבל ברוך השם יש הרבה אברכים, הרבה ישיבות, הרבה תפילות, דברים שלא היו לפני שישים שבעים שנה. לכן ילך אותו בן להורים שלו ויחזק אותם כליל הסדר.

יש אצלנו בקהילה, קצין אחד שחזר בתשובה במלחמה האחרונה, היו כמה פעמים שהוא נתקל עם מחבלים, וניצל. זרקו עליו רימונים, טיל נפל לידו, וברוך השם הוא ניצל. והתחזק והבין שיש בורא לעולם, שלכל כדור יש כתובת והכל מאיתו יתברך. זה חיזק אותו והוא חזר בתשובה. היה לי איתו שיחה אישית, הוא סיפר לי שהוא חזר בתשובה, כל מה שהוא ראה חיזק אותו והוא חזר בתשובה. אבל סיפר שאתו לא רוצה לחזור בתשובה, והיא לא מוכנה לשמור כלום. הוא דיבר עם איזה רב אחד, אותו רב התלהב ואמר לו שיגרש אותה! אבל איך יגרש אותה, יש לו ילדים, והוא נשוי כבר הרבה שנים איך יגרש. לקחתי ממנו את הפרטים, ודיברתי עם סמינר 'ערכים', יש רב אחד שקוראים לו הרב אלפסי, ובאמת פנה אליהם, ודיברו על ליבה, שיש בורא לעולם, ושתראי איך הוא שמר על בעלך. ולאט לאט היא הסכימה לשמור דברים עקרוניים, כמו שבת, טהרה וכו'. היא עדיין לא שומרת הכל, אבל לאט לאט. היא למדה בבתי ספר חילוניים, שהמורים בעצמם אפיקורסים גמורים, וזה ממש בגדר תינוק שנשבה לבין הגוים. צריך סבלנות לאט לאט שתשמור הכל. אי אפשר את הכל ביום אחד.

ברוך השם עם ישראל פתוח, במיוחד עכשיו אחרי המלחמה האחרונה, שרואים איך החמאס רוצה להרוג אותנו, בלי לחלק בין מיני לשמאלני, דתי, לא דתי, אשכנזי, ספרדי, את כולם הוא רוצה להרוג. ה' ישמור. וכל זה בזכות התורה וגם החיילים שמוסרים את נפשם לשמור על המדינה.

אנו מוקפים במליוני ערבים שרוצים להרוג אותנו, ולפי דרך הטבע אין לנו דרך לשרוד, הכל הוא רק מה שהקב"ה שומר עלינו. ושה' יעזור שיתקיים בנו הכתוב תפל עליהם אִימָתָה נִפְתָּח בְּגָדְלָךְ וְזָרְעֶךָ יִדְמָו כְּאֶבֶן. ושכל החיילים יחזרו לביתם בריאים ושלמים, וכל החטופים יחזרו לביתם בקרוב. אמן כן יהי רצון.

אם היו בני אדם מרגישים ערבות התורה...

מתעשה במוסדותינו

לעילוי נשמת הרב מיכאל בן פרוחה זצ"ל נשיא המוסדות

לקבלת העלון במייל ולכל הארה והערה: לתרומות והנצחה עמותת חזון מיכאל: בנק מזרחי טפחות סניף 591 מ.ח. 105767
ניתן להאזין לשיעור בכל יום שישי בשעה 15:40 ברשת מורשת ובעידור חוזר בטלפון: 0799165000
m0507497878@gmail.com

פעילות המוסדות: כולל אברכים ❁ כולל יום שישי ❁ כולל בעלי בתים ❁ מדרשיה לנער ❁ מדרשיה לבנות ❁ ארגון בני הישיבות ❁ ארגון הילדים בן מלך